26/12/2020

Η Παναγία που ευλογεί το Αιγαίο από ψηλά

/ Ορθόδοξες Προβολές

Με θέα που κόβει την ανάσα, το Ιερό Ενοριακό Παρεκκλήσι της Παναγιάς της Θεοσκέπαστης (Σύναξη της Υπεραγίας Θεοτόκου) είναι χτισμένο στην δυτική άκρη του βράχου του Σκάρου στο Ημεροβίγλι. Αποτελεί το μοναδικό κτίσμα που υπάρχει σήμερα στο Σκάρο και κάθε χρόνο τέτοια μέρα (26 Δεκεμβρίου) εορτάζει. Η ασύγκριτη ομορφιά του ενέπνευσε μάλιστα και τον Ηλία Βενέζη για να γράψει διήγημα αφιερωμένο στο εκκλησάκι!

Η Θεοσκέπαστη

Ηλία Βενέζη

[...] Άξαφνα ψίθυρος σιγονότατος, ψαλμωδία κατανυκτική, φωνή ικέτις, μπερδεύοντας με τη φωνή της ερημίας και της θαλάσσης, έφτασε στ' αυτιά μας.

Χείλη γυναικεία έψελναν ύμνους χριστιανικούς. Κάτω απ’ τα ερείπια του κάστρου των Φράγκων, η ταπεινή μελωδία της Ορθοδοξίας, βεβαίωση της συνέχειας, τι συγκίνηση που ήταν!

Σαν να μας έσεισε αγέρας βίαιος. Κάμαμε ακόμα λίγα βήματα. Και τότε πρόβαλε μπρος στα μάτια μας, όραμα θαμπωτικό, αλησμόνητο για πάντα, άσπρο, πάλλευκο: η «Θεοσκέπαστη». Πάνω απ’ τα κρεμαστά νερά, στον άγριο βράχο, πάνω απ’ το ηφαίστειο.

Οι ύμνοι τώρα έρχονται πιο καθαροί. Προχωρήσαμε, μπήκαμε στη Θεοσκέπαστη. Κατακάθαρο, γυμνό, κατάγυμνο ήταν το ξωκκλήσι, καθώς όλα τα ξωκκλήσια των Ελλήνων. Μονάχα ένα ξυλόγλυπτο, παλιό, παμπάλαιο τέμπλο. Και μπρος στο Ιερό, κάτω απ' το φαγωμένο τέμπλο, γονατισμένες πάνω στις πλάκες, με σκυφτό κεφάλι, αποτραβηγμένες στη δέησή τους, μονάχες με τον εαυτό τους και με το Θεό, ξιπόλυτες, οι μαυροφορεμένες γυναίκες, που είχαμε δει από μακριά, έψελναν. Η μια διάβαζε τα τροπάρια απ' τη Σύνοψη, οι άλλες, οι αγράμματες, μουρμούριζαν μαζί της. Είχαν ανάψει τα καντήλια, έξω ήταν το πέλαγο, τα «συστήματα των υδάτων» όλα ήταν κατάνυξη κ' ερημιά. Οι γυναίκες λέγαν την Ακολουθία του Μικρού Παρακλητικού Κανόνος:

«Προστασίαν και σκέπην ζωής εμής τίθημι σε, Θεογεννήτορ Πάρθενε, συ με κυβέρνησον προς τον λιμένα σου». «Διάσωσον από κινδύνων τους δούλους σου, Θεοτόκε, ότι πάντες μετά Θεόν εις σε καταφεύγομεν».

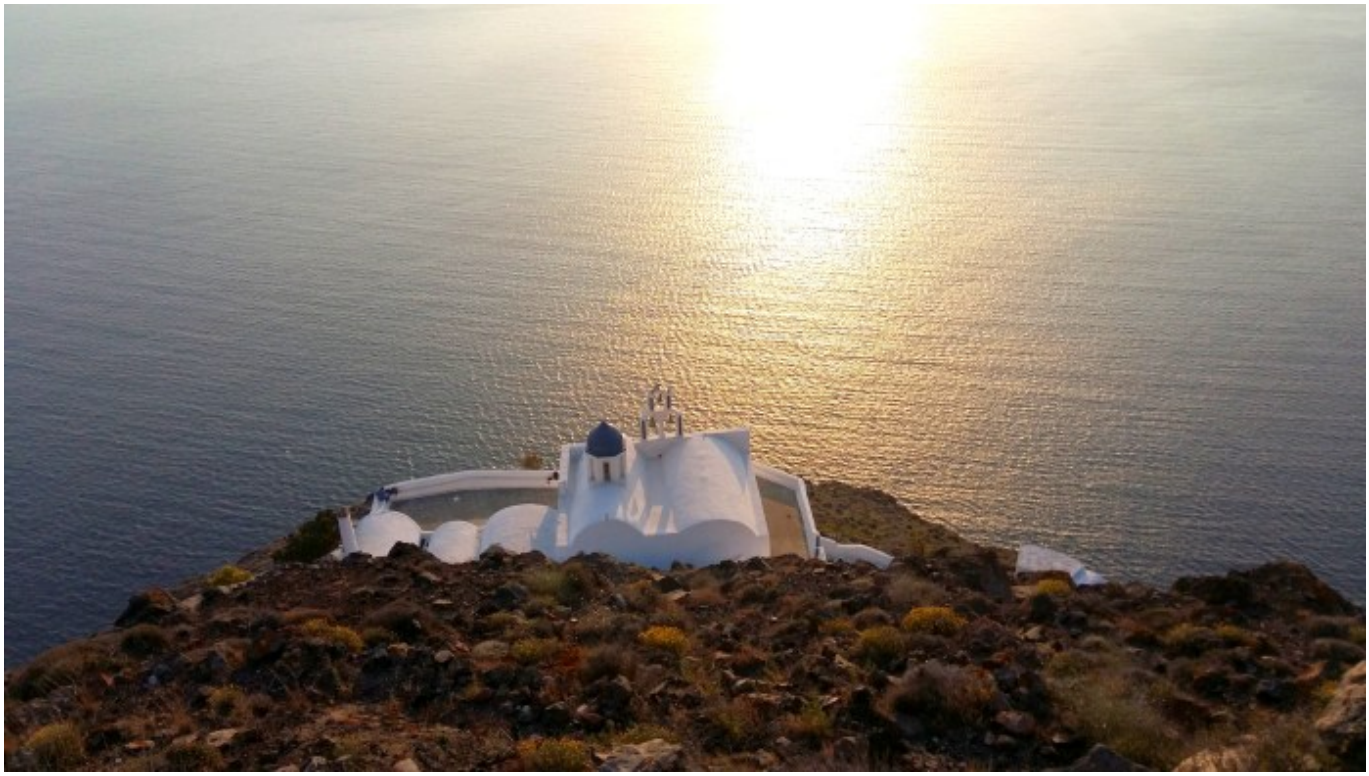

Άκουσον τα βήματά μας, μα ήταν σα να μην είμαστε, μήτε καν γύρισαν προς τα εμάς. Έτσι πάντα:σκυφτές, γονατισμένες, πνιγμένες στα μαύρα, ικέτιδες.

Μας συνεπήρε κ’ εμάς το μυστήριο, η κατάνυξη, γινήκαμε σε λίγο μαζί τους ένα, προσευχηθήκαμε κ’ εμείς για ό,τι αγαπούμε και για τους ανθρώπους.

Σαν τέλειωσε η παράκληση κ’ οι γυναίκες σηκωθήκαν απ’ τις πλάκες, ωχρές, γαλήνη ήταν στο πρόσωπό τους πολλή. Μας τριγυρίσανε, είπαν τα δικά τους, είπαμε τα δικά μας. Η μια είχε παιδί σκοτωμένο στον πόλεμο, η άλλη έχει γιο στο στρατό, η άλλη έχει γιο που ταξιδεύει στη θάλασσα. Κάθε χρονιά έχουνε τάμα να πάρουν βόλτα όλο το νησί, με τα πόδια, ν’ ανάψουν τα καντήλια στα ξωκκλήσια. Έτσι ξεκινήσανε και φέτος. Με τα χαράματα πέσαν στο δρόμο απ’ τον Πύργο, ξιπόλυτες, κ’ η σκόνη σκέπαζε τα σκληρά, τυραγνισμένα πόδια τους. Τώρα, ύστερα απ’ τη χάρη της, μετά τη Θεοσκέπαστη, θ’ ανηφορίζαν για τ’ άλλα τα ξωκκλήσια, κατά τα δυτικά.

Βγάλανε απ’ το μπογαλάκι τους το γιόμα τους, ψωμί σταρένιο, τις μικροσκοπικές ντομάτες της Σαντορίνης, ψαράκια της τράτας τηγανητά. «Ήντλησαν» νερό απ’ τη μικρή στέρνα, νερό βρόχινο, μας φιλέψαν νερό και ψωμί. Δε θέλαμε να τους το στερήσουμε που το είχαν λιγοστό – το ψωμί και το νερό. Μα επιμένανε να το πάρουμε κοιτάζοντάς μας παρακαλεστικά μες στα μάτια, σαν να το γυρεύαν για χάρη.

«Τώρα μας ένωσε η Θεοσκέπαστη», είπαν.

Φωτογραφίες: Armenistis